

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ НОіТ

Кулаєць М.М.

06 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри публічного
управління та менеджменту
інноваційної діяльності

Протокол № 9

від „30” червня 2020р.

Завідувач кафедри

Витвицька О.Д.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

спеціальність 073 «Менеджмент»

освітня програма «ДОРАДНИЦТВО»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: к.е.н., проф. Кулаєць Марія Михайлівна

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни
„Економіка інноваційного підприємства”

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Навчально-освітня програма	„Дорадництво” (шифр і назва)	
Спеціальність	„Менеджмент”	
Освітній ступінь	магістр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна (вибіркова)	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота (якщо є в робочому навчальному плані)	„Економічне обґрунтування удосконалення інноваційної діяльності підприємства”. (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	...	
Семестр		
Лекційні заняття	15 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	—— год.	—— год.
Самостійна робота	120 год.	132 год.
Індивідуальні завдання	—— год.	—— год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: самостійної роботи студента -	2 год. 8 год.	—

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою дисципліни „Економіка інноваційного підприємства” є формування системи спеціальних знань та практичних навичок у галузі аналізу та планування показників господарсько-виробничої діяльності підприємства, що займається розробкою, створенням та використанням інновацій, з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

Основні завдання дисципліни „Економіка інноваційного підприємства” полягають в ознайомленні з основами теорії та практики діяльності інноваційних підприємств; відпрацюванні навичок вирішення практичних проблем, пов'язаних з обґрунтуванням структури та напрямків діяльності такого підприємства, розробкою та реалізацією планів його розвитку, аналізом та узагальненням результатів виробничо-господарської та комерційно-фінансової діяльності, а також з пошуком та використанням ефективних заходів господарювання та контролю їх здійснення при зміні ситуації в ринковому середовищі.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** теорію і практику господарювання на рівні інноваційного підприємства, формування і використання виробничого потенціалу, взаємодію всіх видів ресурсів, організацію і ефективність господарської та інших видів діяльності; **вміти:** творчо підходити до підготовки і прийняття управлінських рішень з економіки, обґрунтувати структуру і напрямки діяльності інноваційного підприємства, розробляти і реалізувати плани його розвитку, аналізувати і узагальнювати результати, плани його розвитку, аналізувати і узагальнювати результати виробничо – господарського і комерційно – фінансової діяльності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу явищ та процесів

ЗК2 - Здатність застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях

ЗК3 - Здатність застосовувати інформаційні і комунікаційні

технології для пошуку та аналізу науково-технічної інформації, організації наукових досліджень та оброблення одержаних результатів

ЗК4 - Здатність до проведення наукових досліджень на високому професійному рівні

ЗК5 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнення до саморозвитку

ЗК6 -

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, готовність нести відповідальність за прийняті рішення

ЗК7 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК8 - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблемні питання

ЗК9 - Здатність працювати в команді та автономно

ЗК10 - Здатність працювати в контексті міжнародної інтеграції

ЗК11 - Здатність розробляти та керувати проектами

ЗК12 - Здатність володіння навиками дорадчої діяльності

ЗК13 - Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, діяти соціально відповідально

ЗК14 - Здатність володіння українською та щонайменше однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК1. Знання найбільш передових концептуальних та методологічних основ в сфері дорадництва.

СК2. Знання законодавства України та нормативно-правових актів Європейського Союзу.

СК3. Здатність орієнтуватися в нормативно-правових актах зарубіжних країн в сфері дорадництва.

СК4. Уміння проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей.

СК5. Уміння розробляти та реалізовувати проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, культурні, етичні та інші проблеми у сфері дорадництва.

СК6. Наявність лідерських навичок, що передбачає:

- уміння встановлювати цілі, визначати пріоритети та орієнтири в сфері дорадництва;
- навички зі стратегічного планування;
- уміння працювати з великим обсягом інформації та здатність виконувати одночасно декілька завдань;
- уміння вести ділові переговори;
- уміння досягати кінцевих результатів.

СК7. Уміння приймати ефективні рішення, що передбачає:

- аналіз державної політики;
- наявність необхідних знань для ефективного розподілу та використання ресурсів (людських, матеріальних, фінансових).

СК8. Компетентності у сфері комунікації та взаємодії, що передбачають:

- уміння здійснювати ефективну комунікацію;
- уміння спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю для дослідження та вирішення нагальних питань сфери дорадництва;
- уміння налагоджувати і підтримувати співпрацю та партнерську взаємодію;
- уміння бути відкритим для спілкування та відкритим у провадженні професійної діяльності.

СК9. Компетентності в сфері управління змінами, що передбачають:

- уміння формувати плани змін та покращень;
- управляти змінами та реакцією (спротивом) на них;
- проводити оцінку ефективності змін.

СК10. Уміння управляти організацією та персоналом, що передбачає:

- організацію роботи і здійснення контролю;

- управління проектами;
- управління якісним обслуговуванням;
- мотивування;
- управління людськими ресурсами.

СК11. Здатність демонструвати та послуговуватися в професійній діяльності та побуті особистісними компетенціями, зокрема проявляти:

- принциповість, рішучість і вимогливість під час прийняття рішень;
- спрямованість на служіння суспільству, захист національних інтересів;
- системність у виконанні будь-яких завдань і обов'язків;
- інноваційність та неупередженість;
- самоорганізацію та саморозвиток;
- уміння працювати в стресових ситуаціях.

СК12. Здатність до управління публічними фінансами, що передбачає:

- знання основ бюджетного законодавства;
- знання системи державного контролю у сфері публічних фінансів.

СК13. Здатність роботи з інформацією, що включає:

- знання основ законодавства про інформацію;
- уміння працювати в умовах електронного урядування.

СК14. Здатність до автономного прийняття рішень та їх реалізації.

СК15. Уміння брати на себе відповідальність та нести її, зокрема в частині соціальної відповідальності за результати прийняття стратегічних рішень.

СК16. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення протягом життя, відповідальність за навчання інших.

3.1. Лекції СФН – 15 год.

№ з/п	Назва розділів та тем, їх зміст	Кількість годин
		СФН
	Змістовний модуль 1. Інноваційне підприємство, матеріальні і нематеріальні активи.	
	Тема 1.	
1.	Інноваційне підприємство як суб'єкт господарської діяльності Поняття інноваційного підприємства та передумови його виникнення. Форми підприємницької діяльності в умовах інноваційного розвитку. Державне регулювання та управління діяльністю інноваційного підприємства. Принципи управління інноваційним розвитком підприємства. Функції та методи менеджменту. Управлінські рішення. Комунікації. Керівництво та лідерство. Статистика інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.	2

2.	Тема 2. Основний та оборотний капітал інноваційного підприємства. Економічна сутність, класифікація і структура основного капіталу. Зміст нематеріальних і довгострокових фінансових активів. Методи оцінки основних фондів. Зношення і відтворення основних фондів. Амортизація основних фондів. Відтворення основних фондів. Склад, структура і кругообіг оборотного капіталу. Нормування обігових коштів. Показники використання обігових коштів та напрями їх покращення.	2
3.	Тема 3. Людський капітал. Поняття трудових факторів. Класифікація і характеристика кадрів (персоналу) підприємства. Підготовка і перепідготовка кадрів. Продуктивність праці і резерви її підвищення. Оплата праці в ринкових умовах.	2
4.	Тема 4. Інформаційні та природні ресурси. Поняття, форми і функції інформації. особливості та економічне значення інформації. Поняття про інформаційну економіку та напрями її розвитку. Поняття природних факторів і антропогенного впливу на природу. Економічні властивості природних факторів. Економічний механізм регулювання використання природних факторів.	1
5.	Змістовний модуль 2. Інноваційне підприємство. Основні економічні показники та фінансові результати його діяльності. Тема 5. Собівартість інноваційної продукції та цінова політика підприємства Поняття собівартості продукції. Класифікація витрат. Характеристика кошторису витрат. Групування витрат за статтями калькуляції. Аналіз, калькуляція і планування собівартості продукції. Інноваційні чинники зниження собівартості. Вплив ринкової кон'юнктури на цінову політику підприємства. Види цін і чинники, які впливають на них. Формування цін. Ціна і споживча вартість продукції. Методи ціноутворення. стратегія цінової політики підприємства.	2
6.	Тема 6. Якість та конкурентоспроможність інноваційної продукції. Критерії техніко-економічної оцінки продукції	2

	інноваційного підприємства. Поняття якості продукції та методи її оцінювання. Якість і споживча вартість продукції. Стандартизація та сертифікація продукції. Управління якістю продукції. Методи оцінювання конкурентоспроможності інноваційного підприємства.	
7.	Тема 7. Фінансові результати діяльності інноваційного підприємства Поняття про ефект і ефективність. Методичні підходи до вибору інструментарію розрахунку ефективності. економічний ефект і питання ціноутворення. Показники економічної ефективності.	2
8.	Тема 8. Антикризові аспекти діяльності інноваційного підприємства Економічна безпека інноваційного підприємства: характеристика, аналіз та оцінка рівня. Комерційна таємниця. Служба безпеки на підприємстві. Санація та реструктуризація : основні характеристики процесів та етапи реалізації. банкрутство та ліквідація інноваційного підприємства.	2
9.	Всього	15

3.2. Практичні заняття СФН – 15 год.

№ з/п	Назва розділів та тем, їх зміст	Кількість годин СФН
1.	Розрахунок видів вартості основних фондів, показників ефективності відтворення та використання	2
2.	Розрахунок показників ефективності використання та нормативу оборотних фондів інноваційного підприємства	2
3.	Розрахунок показників продуктивності праці та заробітної плати працівників інноваційного підприємства	2
4.	Розрахунок показників технічного рівня інноваційного підприємства та економічної ефективності впровадження нової техніки і технології.	2
5.	Складання калькуляції собівартості окремих видів продукції та кошторису виробництва і собівартості товарної продукції	3
6.	Розрахунок фінансово-економічних результатів діяльності підприємства	4

7.	Всього	15
----	--------	----

3.3. Самостійна робота СФН - 84 год.

№ з/п	Найменування розділів, тем	Кількість годин СФН
1.	Підготовка до практичних	28
2.	Виконання індивідуального завдання (модуль 1,2)	16
3.	Виконання курсової роботи	52
4.	Підготовка до екзамену	24
	Загалом:	120

Вивчення довідкової та допоміжної літератури при підготовці до практичних занять СФН-28 год.

Дослідження виробничо-господарської та інноваційної діяльності підприємств за темою курсової роботи СФН-20 год.

Аналіз показників фінансово-економічної та інноваційної діяльності підприємств СФН – 30 год.

Розроблення та економічне обґрунтування інноваційних заходів СФН-20 год.

Розв'язування задач та ситуаційних вправ при підготовці заходів СІН – 22 год.

Контрольні заходи (КЗ) модульних контролів і семестрові екзамени проводяться у письмовій формі з наступною усною компонентною.

Екзамени перед комісією студент складає в письмовій формі з фіксацією відповідей на екзаменаційному листі.

Курсова робота на тему „Економічне обґрунтування удосконалення інноваційної діяльності підприємства”.

Самостійна робота студентів

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Інноваційне підприємство, матеріальні і нематеріальні активи.	66
Тема 1. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарської діяльності	6
Тема 2. Основний та оборотний капітал інноваційного підприємства.	24
Тема 3. Людський капітал.	24
Тема 4. Інформаційні та природні ресурси.	12
Змістовний модуль 2. Інноваційне підприємство:	64

основні економічні показники та фінансові результати його діяльності	
Тема 5. Собівартість інноваційної продукції та цінова політика підприємства	14
Тема 6. Якість та конкурентоспроможність інноваційної продукції.	12
Тема 7. Фінансові результати діяльності інноваційного підприємства	24
Тема 8. Антикризові аспекти діяльності інноваційного підприємства	14
Усього годин:	120

4. Узгодження з іншими дисциплінами

№	Назва дисципліни, з якою проводиться узгодження	Прізвище лектора
1	Інноваційний менеджмент	Витвицька О.Д.
2	Фінансовий менеджмент	Вишнівська Б.В.
3	Інтелектуальна власність	Скрипніченко В.А. (зфн) Світличний (дфн)

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності: визначення, мета та напрямки діяльності.
2. Види підприємства. Класифікація підприємств за різними ознаками.
3. Господарські товариства.
4. Об'єднання підприємств та тенденції їх розвитку в сучасних умовах.
5. Правове забезпечення підприємницької діяльності підприємства.
6. Структура підприємства : поняття, види та чинники, що її визначають.
7. Характеристика виробничої структури підприємства.
8. Характеристика загальної структури підприємства.
9. Персонал підприємств, склад його і структура.
10. Визначення планових показників чисельності працівників.
11. Кадрова політика. Працевлаштування та сприяння зайнятості.
12. Продуктивність праці, методи її визначення та розрахунку. Фактори зростання продуктивності праці.
13. Основні виробничі засоби: визначення, склад і структура.
14. Оцінка основних засобів. Види оцінок основних засобів.
15. Знос, види та показники зносу основних засобів.

16. Амортизація основних засобів. Методи амортизації та особливості їх застосування в сучасних умовах.
17. Ремонт основних засобів: види та джерела фінансування ремонту.
18. Виробнича потужність: поняття, види, визначення потужності.
19. Ефективність використання основних засобів і потужностей. Показники ефективності та їх розрахунок.
20. Оборотні засоби; склад, структура та шляхи кращого їх використання.
21. Оборотні кошти: склад, структура за сферами обслуговування.
22. Нормування власних оборотних коштів.
23. Показники ефективності використання оборотних коштів.
24. Інвестиції: визначення, види, напрямки використання.
25. Капітальні інвестиції, відтворювальна та елементно – технологічна структура.
26. Економічна ефективність капітальних інвестицій, шляхи підвищення ефективності використання капітальних інвестицій.
27. Нематеріальні ресурси, визначення, види та їх характеристика.
28. Нематеріальні активи, оцінка і знос.
29. Загальна характеристика планування. Система планів, основа планування.
30. Стратегічне планування.
31. Поточне планування. Загальна характеристика розділів поточного плану розвитку підприємства.
32. Оперативне планування. Його суть, завдання і системи.
33. Бізнес – план, поняття, зміст, призначення.
34. Мотивація трудової діяльності. Заробітна плата: визначення та її склад.
35. Характеристика форм і систем оплати праці.
36. Тарифна система оплати праці.
37. Фонд оплати праці, його склад.
38. Державне регулювання заробітної плати.
39. Характеристика продукції та вимірювання обсягу її випуску.
40. Виробнича програма і її ресурсне обґрунтування.
41. Якість продукції, суть, показники.
42. Методи оцінки рівня якості.
43. Стандартизація і сертифікація продукції.
44. Штрихове кодування продукції, суть та призначення.
45. Собівартість продукції. Загальна характеристика витрат, що входять до складу собівартості, та її класифікація.
46. Кошторис витрат на виробництво. Класифікація витрат за економічними елементами.
47. Калькуляція продукції. Класифікація витрат за калькуляційними статтями.
48. Прибуток як узагальнюючий показник діяльності підприємства: види прибутку та їх обчислення.
49. Чистий прибуток та його розподіл.
50. Рентабельність підприємства, види рентабельності та їх обчислення.

Комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Цільовою функцією індустріального суспільства виступає:

- а) професійна підготовка фахівців.
- б) підвищення якості життя;
- в) економічний ріст;
- г) правильна відповідь відсутня

2. Індивідуальний тип організації виробничої діяльності характерний для суспільства:

- а) доіндустріального;
- б) індустріального.
- в) пост індустріального;
- г) правильні відповіді а) та б).

3. До складу основного капіталу(необоротних активів) інноваційного підприємства відносять:

- а) права на користування природними ресурсами;
- б) паливо та енергію;
- в) напівфабрикати власного виробництва;
- г) готову продукцію на складі.

4. Нематеріальні активи як елемент основного капіталу інноваційного підприємства включають:

- а) вартість майна, переданого на правах фінансового лізингу;
- б) права користування майном;
- в) малоцінні необоротні матеріальні активи;
- г) капітальні витрати на поліпшення земель.

5. Характеристика персоналу «важко замінити, низька додана вартість» згідно двовекторної градації Т.Стюарта відноситься до категорії:

- а) Л (автоматизація);
- б) В (інформатизація);
- в) С (спеціалізація або аутсорсинг);
- г) О (капіталізація).

2.6. Характеристика персоналу «важко замінити, висока додана вартість» згідно двовекторної градації Т.Стюарта відноситься до категорії:

- а) А (автоматизація);
- б) В (інформатизація);
- в) С (спеціалізація або аутсорсинг);
- г) D (капіталізація)

7. До основних властивостей інформаційних товарів відносять:

- а) збереження товару продавцем після продажу його покупцю;
- б) неможливість тиражування нескінчену кількість разів;
- в) фізичну зношуваність.
- г) правильна відповідь відсутня.

8. До показників документального забезпечення управління інноваційною і діяльністю підприємства відносять:

- а) показник реалізації цілей;
- б) показник легітимності управлінської документації;
- в) показник легітимності використовуваних технологій;
- г) показник достовірності наявної і доступної управлінської інформації

9. За центрами відповідальності витрати поділяють на:

- а) цехові;
- б) комплексні;
- в) зміні,
- г) одноразові.

10. За видами продукції, робіт, послуг витрати поділяють на:

- а) виробничі;
- б) напівфабрикати;
- в) непрямі;

г) постійні

11. До видів показників якості за ознакою «відношення до властивостей продукції» відносять:

- а) одиничні;
- б) статистичні;
- в) виробничі,
- г) ергономічності

12. До видів показників якості за ознакою «кількість відображених властивостей» відносять:

- а) інтегральні;
- б) експертні;
- в) абсолютні;
- г) естетичності.

13. Фінансові інструменти - це:

- а) відносини, що виникають між підприємством та іншими економічними суб'єктами за допомогою грошових платежів;
- б) прийоми дій та/чи методів або набір фінансових показників, за допомогою яких керуюча система може впливати на господарську діяльність підприємства;
- в) система управління фінансовими потоками підприємства для реалізації зовнішніх і внутрішніх відносин підприємства;
- г) способи впливу на економічних суб'єктів за допомогою фінансових інструментів.

14. Фінансові методи — це:

- а) відносини, що виникають між підприємством та іншими економічними суб'єктами за допомогою грошових платежів;
- б) прийоми дій та/чи методів або набір фінансових показників, за допомогою яких керуюча система може впливати на господарську діяльність підприємства;
- в) система управління фінансовими потоками підприємства для реалізації зовнішніх і внутрішніх відносин підприємства;
- г) способи впливу на економічних суб'єктів за допомогою фінансових інструментів.

15. До базових елементів системи економічної безпеки інноваційного підприємства не відносять

- а) інтереси;
- б) можливості;
- в) загрози;
- г) захист

6. Критерії оцінки рівня знань студентів за результатами контролю виконання теоретичних та практичних завдань з курсу „Економіка інноваційного підприємництва”

Оцінка „відмінно” ставиться студенту, який глибоко, ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, досконало, грамотно і логічно послідовно його викладає. У відповіді теорія пов'язана з практикою. при цьому у студента не виникає складнощів при зміні завдання, він вільно рішає задачі, відповідає на додаткові питання, вірно обґрунтовує правильні рішення, володіє різноманітними навичками і прийомами виконання різноманітних завдань.

Оцінка „добре” ставиться студенту, що твердо засвоїв програмний матеріал, грамотно і по суті подає його, не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, вірно застосовує теоретичні положення при рішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання.

Оцінка „задовільно” ставиться студенту, який засвоїв лише програмний матеріал, але не засвоїв його детально, допускає неточності, недостатньо вірні

трактування, порушується послідовність у викладі програмованого матеріалу і допускає труднощі у виконанні практичних робіт.

Оцінка „незадовільно” ставиться студенту, який не знає значної частини програмованого матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

7. Індивідуальні завдання

Задача 1. Підприємство придбало устаткування на суму 9000 грн. Перевезення устаткування і монтаж його коштували 1500 грн. Передбачається, що ліквідаційна вартість цього устаткування складатиме 500 грн. Термін експлуатації 5 років.

Визначити:

- а) норму амортизації для устаткування за рівномірної (лінійної) амортизації;
- б) визначити щорічні амортизаційні відрахування і загальну їх суму за 5 років при рівномірній (лінійній) і подвійнозалишковій амортизації;
- в) з'ясувати, який із названих методів амортизації вигідніший для підприємства і чому.

Задача 2. Визначити середньорічну вартість основних виробничих засобів, якщо на початок року активна їх частина складає 200 тис. грн., частка активної частини в загальній вартості основних фондів - 0,4; в березні вводиться 50 тис. грн.; в липні - 10 тис. грн.; списується з балансу в травні -20 тис. грн.; в серпні - 15 тис. грн.

Задача 3. Первісна вартість верстата 20 000 грн. Ліквідаційна вартість передбачається в сумі 5000 грн. Термін використання 10 років. Метод

нарахування амортизації прямолінійний. Розрахуйте суму нарахованого зносу та коефіцієнт зносу за 7 років експлуатації верстата.

Задача 4. Підприємство придбало верстат за 40 тис. грн. Доставка і монтаж коштували 2 тис. грн. Термін експлуатації верстата 10 років. Ліквідаційна вартість устаткування 1, 6 тис. грн. Розрахуйте суму амортизаційних відрахувань за перших п'ять років експлуатації верстата кумулятивним методом.

Задача 5. На початок року вартість устаткування цеху складала 15 000 тис. грн.

З першого березня введено в експлуатацію устаткування вартістю 45, 6 тис. грн.;

з першого липня вибуло устаткування вартістю в 20, 4 тис. грн.

За рік на цьому устаткуванні було виготовлено 800 тис. тон продукції, ціна реалізації 1т – 30 грн. Виробнича потужність устаткування цеху – 1000 тис.т.

Визначіть: а) фондвіддачу устаткування;

б) коефіцієнт інтенсивного використання устаткування.

Задача 6. Обсяг виробничої програми підприємства в базовому періоді становив 368 млн. грн., в плановому періоді він зросте на 11%. Виріток на одного працюючого в базовому періоді становив 2,3 млн. Грн. За рахунок кращої організації виробництва чисельність промислово – виробничого персоналу зменшиться в плановому періоді на 9 чол. Визначити чисельність працюючих на підприємстві та процент росту продуктивності праці в плановому періоді.

Задача 7. Робітник протягом місяця за 180 годин роботи виготовляє 540 деталей. Завдяки здійсненню заходів по покращенню організації робочих місць трудомісткість виготовлення деталі знизилась на 0,1 год. Скільки деталей виготовить робітник в нових умовах праці і на скільки відсотків підвищиться його продуктивність праці.

Задача 8. Підприємство виготовляє вироби з платмаси шляхом лиття, річний обсяг випуску виробів 900 тис. штук, трудомісткість виробу –0,35 н – год. Тривалість робочої зміни 8 год. Кількість робочих днів у році 245. Внутрішні втрати часу з вини робітників -1,5%, а на регламентовані простої – 3%. Норми виробітку виконуються на 105%. Визначіть необхідну кількість робітників – відрядників.

Задача 9. За звітний період обсяг випуску продукції склав 3500 тис. грн., чисельність робітників – 50 чол. Планом передбачається збільшити обсяг випуску продукції на 15 %, а продуктивність праці – на 7 %.

Визначіть плановий обсяг випуску продукції, продуктивність праці та чисельність робітників підприємства у плановому році.

Задача 10. Підприємство у звітному кварталі реалізувало продукції на 240 тис. грн. Коефіцієнт оборотності склав 4. Планом на наступний квартал передбачається збільшити обсяг реалізації на 10 %, а тривалість одного обороту зменшити на 2 дні.

Визначити: а) яка буде потреба в оборотних коштах у плановому кварталі;

б) величину умовно вивільнених оборотних коштів у плановому кварталі у зв'язку з прискоренням їх оборотності.

Задача 11. У звітному кварталі підприємство реалізувало продукції на суму 150 тис. грн. При середніх залишках оборотних коштів в обсязі 30 тис. грн. Планом в наступному кварталі передбачається збільшити обсяг на 15 %, а коефіцієнт оборотності – на 12%.

Визначити:

а) потребу в оборотних коштах у плановому кварталі;

б) суму умовно вивільнених оборотних коштів у зв'язку з прискоренням їх оборотності.

Задача 12. Підприємство реалізувало за рік продукції на суму 4500 тис. грн. Середні залишки оборотних коштів склали 500 тис. грн. Для виготовлення даного обсягу реалізованої продукції підприємство закупило сировини і матеріалів на суму 2160 тис. грн. Максимальний поточний запас сировини складає 30 днів.

Визначити:

а) коефіцієнт оборотності оборотних коштів;

б) тривалість одного обороту оборотних коштів;

в) середній поточний запас сировини і матеріалів (у грошовому виразі).

Задача 13. Підприємство для розширення виробництва закупило три одиниці устаткування. Вступають вони в дію в другому півріччі поточного року і працюють до кінця року 130 робочих днів. Тривалість виготовлення одиниці виробу А 30 хв. Передбачається до кінця року виготовити на цьому устаткуванні 10500 одиниць виробів А при двозмінному режимі роботи підприємства і тривалості однієї зміни 8 годин.

Визначити коефіцієнт використання виробничої потужності придбаного устаткування у другому півріччі. Зробити висновок.

Задача 14. На початок року виробнича потужність цеху складала 15200 виробів. За планом реконструкції з першого березня потужність цеху збільшиться на 2400 штук і в серпні на 550 штук, а в жовтні потужність зменшиться на 480 штук. Визначіть вихідну і середньорічну виробничу потужність цеху.

Задача 15. На виробничій дільниці працює 12 верстатів. Норма часу на виготовлення комплексу деталей 3 год. Режим роботи – двозмінний, тривалість зміни – 8 год. В році – 254 робочі дні. Коефіцієнт використання виробничої потужності – 0,87. Визначіть виробничу потужність цеху та очікуваний обсяг випуску продукції.

Задача 16. Підприємство проектує розширити обсяг виробництва з 50000 одиниць виробів А до 70000 одиниць. Для цього йому потрібно придбати додатково устаткування на суму 4500 тис. грн. Собівартість одиниці виробу А складає 200 грн. Оптова ціна одиниці продукції – 250 грн.

Визначити: чи раціональне розширення виробництва, якщо нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень у цій галузі складає 0,20.

Задача 17. Визначити норматив виробничого запасу у незавершеному виробництві, якщо протягом року виготовляється 360 виробів, собівартість

одного виробу 24 тис. грн. На початку циклу виготовлення, тривалість якого 45 днів, витрачається 4 тис. грн.

Задача 18. Визначити величину сукупного запасу матеріальних цінностей в (грн.1т), якщо вартість місячного споживання металу на підприємстві 57600 грн., ціна 1т. металу – 240 грн., інтервал поставки 10 днів, страховий запас 3 дні, транспортний – 1 день, технологічний – 5% від поточного, страхового і транспортного.

Задача 19. Підприємство аналізує три можливих напрямки реінвестування одержаного прибутку: внести кошти на депозит; придбати привілейовані акції іншого підприємства; здійснити реконструкцію власного підприємства по виготовленню залізобетонних конструкцій. Відомо, що капітальні вкладення складають 350 тис.грн. До реконструкції собівартість 1 м³ залізобетонних конструкцій складала 4 грн., ціна реалізації 5 грн., річний випуск – 70 000 м³. Після реконструкції собівартість 1м³ – 3,5 грн., ціна реалізації – 5 грн., річний випуск виробів – 80 000 м³.

Банківський процент по депозитах – 9%. Дивіденди по акціях – 7%.

Податок на прибуток – 25%, а на доходи від цінних паперів податкова ставка – 15%. Визначити:

- а) найдоцільніший напрямок використання власного капіталу;
- б) термін окупності і коефіцієнт ефективності капіталовкладень на реконструкцію.

Задача 20. Визначити рентабельність і річну суму прибутку від реалізації 8300 виробів. Ціна реалізації виробу становить 35 грн. Процент поза виробничих витрат (на збут) становить 6 % від виробничої собівартості, яка становить 26 грн.

Задача 21. Визначіть більш ефективний варіант здійснення капітальних інвестицій

ПОКАЗНИКИ	ВАРІАНТ I	ВАРІАНТ II
Річний випуск продукції ,тис. штук	100	110
Собівартість одиниці продукції, грн.	25	23
Капітальні інвестиції, млн. грн.	2	2,5

Нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень в цій галузі становить 0,15

Задача 22. Випуск готової продукції в плановому році має скласти 52000 грн., послуги прмислового характеру 4800 грн. Вартість напівфабрикатів становитиме 5400 тис.грн., з яких 50% буде використано для власного виробництва. Обсяг незавершеного виробництва на кінець року збільшиться на 3900 тис.грн. Залишки готової продукції на початок року становитимуть 8200 тис. грн., на кінець року – 3700 тис. грн.

Визначіть валову, товарну та реалізовану продукцію.

Задача 23. Підприємство спеціалізується на виготовленні окулярів. У наступному році підприємство планує виготовити 600000 штук окулярів, при цьому на кінець поточного року підприємство має запас окулярів на складі в

обсязі 50000 штук, на кінець наступного року залишок окулярів повинен складати 30000 штук.

Ціна реалізації пари окулярів 28 грн.

Для виготовлення окулярів потрібні лінзи. Ціна однієї лінзи 20 грн.

Щоденні витрати лінз – 5000 штук. Страховий запас їх у розмірі 10 денного споживання. Час від подання замовлення до надходження партії лінз – складають

14 днів. Транспортно – заготівельні витрати на одну партію лінз складають 2250 грн. Затрати підприємства на утримання запасу лінз на складах (утримання складів, відволікання капіталу у запаси) складає 25% від їх вартості.

Обчислити:

- а) обсяг реалізованої продукції у наступному році;
- б) визначити оптимальну партію поставки лінз на підприємство;
- в) визначити точку замовлення лінз.

Задача 24. Фірма застосовує відрядну і погодину форми оплати праці. Відрядно оплачується праця робітників на основних виробництвах. Трудомісткість технологічних операцій за рік 550 тис. нормо-годин, середньогодинна тарифна ставка на відрядних роботах 1,95 грн., коефіцієнт виконання норм 1,2. Погодинно оплачуються 100 робітників, їх середня тарифна ставка 1,85 грн. Середньорічний фонд робочого часу одного працівника 1750 год. Виплати і доплати тарифних ставок і окладів згідно законодавства складають 15% до прямого відрядного і тарифного заробітку. Керівники і спеціалісти оплачуються за контрактною системою. Загальна їх кількість 80 чол., середньомісячна зарплата 1600 грн. Фірма передбачає преміювання всіх працівників за виробничі результати на рівні 30% від основного заробітку. Працівникам плануються виплати із прибутку 185600 грн. у формі доходу на вкладений капітал (дивіденти).

Визначити:

- а) плановий фонд оплати праці, в т.ч. основної і додаткової;
- б) кількість персоналу фірми;
- в) середньомісячну заробітну плату та середній дохід.

Задача 25. Робітник п'ятого розряду протягом місяця відпрацював 23 робочі дні при тривалості робочої зміни 8 год. Запропоноване виробниче завдання виконано на 105 %. Погодинна тарифна ставка робітника п'ятого розряду дорівнює 2,06 год. Встановлений розмір премії складає: за виконання плану – 15% від тарифного заробітку, за кожний відсоток перевиконання плану – 1,5% від тарифного заробітку. Яку заробітну плату отримав робітник за місяць?

Задача 26. Місячний оклад економіста 1530 грн. Тривалість робочого дня 8,2 год. За графіком ним має бути відпрацьовано 22 дні, з яких 4 дні він був на лікарняному листку непрацездатності. За добросовісне виконання своїх функцій економісту була нарахована премія у розмірі 20% фактичного заробітку.

Обчисліть місячну заробітну плату економіста.

Задача 27. Складіть калькуляцію на виріб А –1 за такими даними: для виготовлення виробу використовується сталеве лиття і бронза, витрати на 1 виріб, відповідно 1,5 і 0,3 кг. Ціна матеріалів відповідно 18 і 50 грн. Основна

зарплата виробничих робітників (розцінка) на один виріб 25 грн. Додаткова зарплата – 15 % від основної. Норматив відрахувань на соціальні заходи 37, 5 %. Планом передбачено виготовити 10 тис. виробів за рік. Витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування за кошторисом – 130000 грн., загальновиробничі (цехові) витрати -110000 грн. за рік. Інші виробничі витрати складають 7% від цехової собівартості, витрати на збут 3 % від виробничої собівартості.

1.Обчислити виробничу і повну собівартість;

2.На підставі розрахунків, одержаних при виконанні завдання 1, обчислити суму прибутку від реалізації виробів, якщо відомо, що норматив рентабельності – 25%.

Задача 28. Складіть калькуляцію на виріб А-2 за такими даними : для виготовлення виробу А-2 використовується сталеве лиття і бронза. Витрати матеріалів на 1 виріб відповідно 2,0 і 0,5 кг. Ціна матеріалів відповідно 18 і 50 грн. Основна заробітна плата виробничих робітників (розцінка) на 1 виріб 27 грн. Додаткова зарплата – 15% від основної. Норматив відрахувань на соціальні заходи 37.5%. Планом передбачено виготовити 10 тис. виробів за рік. Витрати на утримання машин і устаткування за кошторисом 150000 грн., загальновиробничі витрати 105000 грн. за рік. Інші витрати, які формують виробничу собівартість –6% від цехової собівартості, позавиробничі витрати 4 5 від виробничої собівартості.

1)Обчислити цехову виробничу і повну собівартість;

2)На підставі розрахунків, одержаних при виконанні завдання 1, обчислити суму прибутку від реалізації виробів, якщо відомо, що норматив рентабельності – 20%.

Задача 29. Визначити цехову, виробничу і повну собівартість продукції, якщо відомо : вартість основних матеріалів 330000 грн., основна і додаткова заробітна плата 15500 грн. Витрати на соціальні заходи 37, 5 %, величина амортизаційних відрахувань –1500 грн. при цьому частка амортизації в загальновиробничих витратах складає 0,18, інші виробничі витрати складають 7% від цехової собівартості ,адміністративні витрати – 7500- грн., маркетингові витрати - 5% від виробничої собівартості.

Задача 30. Обчислити обсяг товарної і реалізованої продукції на основі таких даних:

У звітному періоді підприємство випустило 1000 виробів А та 3000 виробів Б. Ціна виробів, відповідно складає 50 і 60 грн. Крім того, було виготовлено комплектуючих виробів на суму 25000 грн., з них - на 15000 грн. для сторонніх замовників. Залишки нереалізованої продукції на складі на початок звітного періоду складали –20000 грн., а на кінець – 5000 грн.

8. Методи навчання

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) самостійна робота студентів, в) консультації.

Методи навчання є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. Без відповідних методів діяльності неможливо реалізувати цілі і завдання навчання, досягнути відповідних результатів. У процесі навчання

зв'язок методу з іншими компонентами зворотній: метод є похідним від цілей, завдань, змісту, форм навчання; водночас він суттєво впливає на можливості їх практичної реалізації. Навчання прогресує настільки, наскільки дозволяють йому рухатись уперед застосовані методи.

Під час викладення дисципліни «Економіка інноваційного підприємництва» застосовуються наступні методи навчання:

I. Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності

I.I. Методи навчання за джерелом передачі та сприймання інформації:

- словесні (лекція, пояснення, семінарське заняття),
- наочні (ілюстрація, демонстрація в т.ч. за допомогою ТЗН),
- практичні (дослідження, практичні роботи, реферати, індивідуальні семестрові завдання)
- опрацювання літературних джерел;

I.II. Методи навчання за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

- індуктивні (від одиничного до загального, від конкретного до абстрактного)
- дедуктивні (сприяє засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень: від загального до одиничного);

I.III. Методи навчання за рівнем самостійності (напруженості) пізнавальної діяльності, якого досягають студенти, працюючи за схемою навчання, запропонованою викладачем:

- репродуктивний,
- проблемний,
- частково-пошуковий,
- дослідницький;

I.IV. Методи навчання за ступенем керівництва навчальною роботою

- навчальна робота під керівництвом викладача (практична робота в аудиторії);
- самостійна робота студента;

II. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- ділова або рольова гра,
- дискусія,
- «мозкова атака»,
- аналіз конкретних ситуацій,
- проблемна лекція.

9. Форми контролю

При вивченні дисципліни «Економіка інноваційного підприємництва» застосовуються наступні методи контролю: усний і письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів

студентів при обговоренні питань, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на лекціях відповідно до конкретних цілей, засвоєння змістових модулів (проміжний контроль) – на підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань.

Модульний контроль є складовою кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Завданням модульного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни. Модуль – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий модуль включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Модульна оцінка – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим модулем.

Поточний контроль здійснюється під час проведення модульного контролю.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих модулів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку та екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни «Трансфер технологій».

Формами контролю засвоєння основного матеріалу курсу визначаються:

1. Опитування студентів під час проведення практичних занять.
2. Контрольні письмові роботи (тести) в аудиторії на практичних заняттях (0.5 год. на тест) як результат засвоєння матеріалу трьох попередніх тем.
3. Індивідуальні завдання (реферати та підсумкові роботи) для самостійного опрацювання додаткового матеріалу по тематиці курсу.
4. Екзаменаційне завдання як результат вивчення всього курсу.

Розділ 10. Літературні джерела.

1. Кузьмін О.Є. та ін. економіка інноваційного підприємства: навч. посібник. – 2-ге видання, доповнене і перероблене / О.Є.Кузьмін, І.Н.Пащенко, Л.І.Чернобай, А.О.Босак. – Львів: Міські інфекційні системи, 2011. – 390с.
2. П.В.Круш, В.І.Подвігіної, Б.М.Сердюка. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 780с.

3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ, Центр навчальної літератури, 2006. – 488с.
4. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка підприємства: Конспект лекцій: Навч.посіб. – Суми: ВТД „ Університетська книга”, 2003. – 412с.
5. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : Монографія/ За заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД „ Університетська книга”, 2006. – 728 с.

Додаткова література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-1V – К.: Атіка, 2003. – 208 с.
2. Закон України „ про наукову і науково-технічну діяльність” <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України „ Про інноваційну діяльність” // Відомості ВРУ. – 2002, - № 36.
5. Закон України „ про наукову і науково-технічну експертизу” <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Закон України „ Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Закон України „ Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Закон України „ Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні” від 16.01.2003р. № 433-1V. <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Цигилик І.І. Основи підприємництва: Навч. посіб./ І.І.Цигилик, Т.М. Паневник, З.М. Криховецька; Мін-во освіти і науки України, Ін-т менеджменту та економіки „Галицька академія”. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 239 с.
10. Шваб Л. Основи підприємництва : навч. посібник/ Людмила Іллівна Шваб,. – К.: 2006. – 343 с.

Інформаційні ресурси

1. www.incllex.netil: a\$e.or\$
2. www.бапк.юу.иа – офіційний сайт НБУ.
3. www.бшіпе88.иа – сайт газети „Бизнес”
4. www.би81пе88рге88.ги – сайт „Ділова пресса”
5. www.си81от8.юу.иа – офіційний сайт державної митної служби України
6. [www.слеп\\$и-ііпо.сот](http://www.слеп$и-ііпо.сот) – сайт інформаційно-аналітичної газети „Деньги”
7. www.коттер8ап 1.ш – сайт газети „Коммерсантъ”
8. www.те.кти.юу.иа – офіційний сайт Міністерства економіки України
9. www.тга.юу.оу.иа – офіційний сайт МЗС України
10. www.тіпГіп.юу.иа – офіційний сайт Міністерства фінансів України

11. www.gas1a.gov.ua – офіційний сайт ВР України
12. www.истк.іпго/ - бізнес-портал реального сектору економіки
13. www.икг8ш.gov.ua – офіційний сайт Державного комітету статистики України